

Череватюк В.Б., к.і.н., доцент,
Богатюк І.Г., провідний фахівець,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДЛЯ АВІАЦІЙНОЇ ТА КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗЕЙ

Розвиток повітряного та космічного права у новому тисячолітті створить важливі передумови для якісного поглиблення знань, соціального прогресу, слугуватиме міжнародному співробітництву з метою вирішення нагальних проблем соціально-економічного розвитку України. Сьогодні, в час глобальних змін та соціальних трансформацій, в умовах сучасних викликів пандемічної та постпандемічної реальності підготовка фахівців у сфері повітряного і космічного права не втрачає своєї значимості і є надзвичайно важливою. Загальновідомо, що юристи вирішують складні правові проблеми, пов'язані з гармонізацією законодавства, сертифікацією, конкуренцією, демонополізацією, приватизацією, банкрутством, захистом прав пасажирів та авіаційних підприємств, маркетингом, менеджментом та іншими аспектами цивільного, космічного та повітряного права. Крім того, саме юристам-практикам належить удосконалювати нормативну базу, підтримувати ефективне правозастосування і неухильно виконувати закони у сфері повітряного транспорту.

Юридичний факультет Національного авіаційного університету (ЮФ НАУ) багато працює над тим, щоб студенти під час навчання отримували не лише теоретичні знання, але й відповідні практичні навички. Так, у 2019 році був підписаний Меморандум про співробітництво між НАУ та авіакомпанією SkyUpAirlines, яким започаткована співпраця в сфері дуальної освіти для підготовки авіаційних юристів у НАУ. Для студентів ЮФ авіакомпанія організувала серію майстер-класів: як стати успішним у своїй професії. Саме під час цих занять студенти змогли продемонструвати не тільки свої теоретичні знання із авіаційного права, отримані в університеті, а й засвоїти урок важливості основних цінностей компанії, серед яких можна виокремити дружелюбність, новаторство, комунікативність, відповідальність, довір'я та ін. Знайомлячись із досвідом роботи юридичного департаменту компанії, студенти мали можливість на практиці випробувати щоденні обов'язки авіаційного юриста. Крім того, студенти переконались у важливості роботи юристів із банківським

сектором та лізинговими компаніями, а також з питаннями безпеки авіакомпанії. Звичайно ж така співпраця із авіакомпанією дасть можливість ЮФ розвивати дуальну освіту, яка сприятиме якісній підготовці авіаційних юристів у НАУ із урахуванням вимог роботодавців.

Щодо підготовки фахівців для космічної галузі, то зважаючи на те, що в 2019 році парламент України ухвалив Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання космічної діяльності», що дає змогу приватним компаніям вести космічну діяльність, зокрема запускати ракети у космос, то роботи для юристів тільки збільшиться. Відповідно до Закону, основними принципами космічної діяльності в Україні є: державна підтримка комерціалізації космічної діяльності та залучення інвестицій в космічну галузь України; відкриття космосу для громадян і юридичних осіб і можливість вільно досліджувати та використовувати космос, включно з використанням космічного простору та ресурсів, що містяться в ньому, з обмеженнями тільки тоді, коли це необхідно для забезпечення дотримання інтересів національної безпеки [1].

Широке залучення приватних інжинірингових та виробничих компаній до космічних проєктів – це загальносвітова тенденція. До того ж перспективи розвитку космічних програм настільки масштабні, що роботи вистачить і державним, і приватним компаніям, і, звичайно ж, фахівцям космічного права. Усім цим підприємствам доведеться працювати за нормами та правилами, які прописані в міжнародному космічному праві та є обов'язковими для всіх країн. Приватним компаніям доведеться наймати фахівців, які вміють працювати з документами, прийнятими міжнародними організаціями за останні 60 років. І таких висококваліфікованих спеціалістів має всі можливості готувати ЮФ НАУ, який зараз активно працює над підписанням угод із підприємствами космічної галузі для організації стажування студентів та надання їм можливості на практиці застосовувати свої теоретичні знання.

Крім того, щорічно на ЮФ проводиться цілий ряд наукових заходів, де розглядаються проблеми розвитку космічного права щодо проблем природокористування і прогнозування кліматичних змін, запобігання і ліквідації наслідків стихійних лих, космічного туризму і забруднення космічного простору тощо. На сьогодні ще залишається багато перспективних напрямків як міжнародного, так і національного космічного права, котрі потребують свого нагального розв'язання.

Література

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання космічної діяльності: Закон України від 02 жовт. 2019 р. № 143-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-20#Text>

УДК 347.85:341.229 (043.2)

Борисенко О.О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: **Макеєва О.М.**, к.ю.н.

КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД ЗА КОСМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

На сьогоднішній день розвиток космічної діяльності позитивно впливає на зростання світової економіки, проте наразі безліч країн світу, а особливо космічна галузь в Україні довгий час після проголошення незалежності знаходилася не на передових позиціях у зв'язку з високою вартістю космічних запусків. Нашій країні, яка володіє інженерними та науковими можливостями, не надають належної підтримки для розвитку українських перспектив у цьому напрямку, проте зараз Україна виходить на новий рівень освоєння космосу.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про космічну діяльність» під терміном «космічна діяльність» слід розуміти наукові космічні дослідження, використання космічного простору, розроблення, виробництво, ремонт та технічне обслуговування, випробування, експлуатація, управління об'єктами космічної діяльності (у тому числі їх агрегатами та складовими частинами), забезпечення запуску, запуск та повернення космічних апаратів, їх складових частин з космічного простору на землю [1].

Слід зазначити, що історія космічного права почалася ще у грудні 1958 року, коли Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюцію «Питання використання космічного простору в мирних цілях». Вже у 1959 році було сформовано головний міжнародний орган координації та контролю у сфері космосу – Комітет ООН із використання космічного простору в мирних цілях.

Україна успадкувала промислово-космічний потенціал колишнього Радянського Союзу. Для подальшого розвитку цієї галузі 29 лютого 1992 року, Указом Президента при Кабінеті Міністрів України було створене Національне космічне агентство України, тепер Державне космічне агентство, яке і здійснює контроль та нагляд за установами безпосередньо пов'язаними з